

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ดำเนินงานวิจัยเรื่อง ความรู้ความเข้าใจต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนใน ต. บางแก้ว อ.เมือง จ. สมุทรสงครามมีขั้นตอนและวิธีการ ซึ่งจะนำเสนอตามลำดับดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.5 แผนภาพขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนใน ตำบลบางแก้ว อ.เมือง จ. สมุทรสงคราม ที่เข้ารับการอบรมตามโครงการ ส่งเสริมการทำบัญชีครัวเรือนสำหรับเยาวชนขยายผลสู่ชุมชน จำนวน 85 คน

ขนาดตัวอย่างสำหรับตอบแบบสอบถามใช้เกณฑ์โดยกำหนดเป็นร้อยละของประชากรในการพิจารณา ดังนี้ ถ้าขนาดประชากรเป็นหลักร้อยละ ใช้กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 25% (ธีรจุฑา เอกะกุล, 2543) ซึ่งมีนักเรียนเข้ารับการอบรมตามโครงการ ส่งเสริมการทำบัญชีครัวเรือนสำหรับเยาวชนขยายผลสู่ชุมชน จำนวน 85 คน ดังนั้น ต้องเก็บตัวอย่างจำนวน 30 คน แต่งานวิจัยครั้งนี้เก็บตัวอย่างจำนวน 60 คน

การสุ่มตัวอย่าง จะทำการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ และคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อประชุมกลุ่มย่อย 15 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม และการประชุมกลุ่มย่อย โดยแบบสอบถามมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือดังนี้

3.2.1 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การจัดทำแบบสอบถามมาใช้ในการเก็บข้อมูล มีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

3.2.1.1 ศึกษาทฤษฎี แนวคิดและวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2.1.2 ศึกษารูปแบบและวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสาร ตำรา วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยอื่นๆที่เกี่ยวข้อง แล้วกำหนดขอบเขตของข้อคำถามตามตัวแปรที่ต้องการศึกษา

3.2.1.3 ยกร่างแบบสอบถาม และและ ปรับปรุงแก้ไข

3.2.1.4 ลักษณะแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล แบ่งออกเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 สอบถามสำรวจสภาพปัจจุบันด้านการทำบัญชีครัวเรือนซึ่งมีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนใน ต.บางแก้ว อ.เมือง จ. สมุทรสงคราม

3.2.2 การหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

หลังจากศึกษาเอกสาร และรายงานวิจัยเพื่อค้นคว้าทฤษฎี แนวคิดและหลักการที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษาแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาหาคุณภาพ มีขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้

3.2.2.1 นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

3.2.2.2 นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruency: IOC) และปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะ คำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

3.2.2.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชาชนในหมู่บ้านใกล้เคียง จำนวน 30 ครัวเรือน มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัก (Cronbrach's Alpha Confident) มีค่า เท่ากับ 0.81

3.2.2.4 นำแบบสอบถามมาจัดพิมพ์เพื่อใช้ในการจัดเก็บข้อมูลต่อไป

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยติดต่อประสานงานกับหัวหน้าชุมชนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการให้ข้อมูล โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.3.1 ทำการสำรวจโดยการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามด้วยตนเอง

3.3.2 นำแบบสอบถามที่ได้จากการเก็บข้อมูลมาตรวจสอบความสมบูรณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์ตามขั้นตอนต่อไป

3.3.3 ประชุมกลุ่มย่อยกลุ่มตัวอย่าง เพื่อถามในประเด็น ปัจจัยด้านการสนับสนุนส่งเสริมที่มีผลต่อการทำบัญชีครัวเรือน

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.4.1 ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

นำข้อมูลมาตรวจสอบและทำการวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้

โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปสำหรับงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ ซึ่งใช้สถิติพรรณนาในการวิจัย ดังนี้

1) ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

2) ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันด้านการทำบัญชีครัวเรือนของประชาชนวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

3) ความรู้ความเข้าใจต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนใน ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

3.4.2 ข้อมูลจากการประชุมกลุ่มย่อย

นำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และสรุปผล

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาความเข้าใจต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนใน อ.เมือง จ. สมุทรสงคราม เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักเรียน 60 ราย แบ่งการวิเคราะห์และแปลความหมายของข้อมูลครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปและสภาพการจัดทำบัญชีครัวเรือนเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ได้ทำการศึกษาถึงข้อมูลทั่วไป แหล่งที่มาและสภาพการจัดทำบัญชีครัวเรือน ของผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อไ้ทราบข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

จากการศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลด้านเพศ พบว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนเพศชาย ร้อยละ 65.0 และนักเรียนเพศหญิงร้อยละ 35.0 ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	39	65
หญิง	21	35
รวม	60	100

ด้านแหล่งความรู้เกี่ยวกับการทำบัญชีครัวเรือน พบว่านักเรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับจากการทำบัญชีครัวเรือนจากการอบรมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 79.4 รองลงมาได้รับความรู้จากหนังสือวารสารและสิ่งตีพิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 14.7 จากบิดา มารดา หรือญาติพี่น้อง คิดเป็นร้อยละ 3.3 ตามลำดับ โดย แหล่งที่ให้ความรู้น้อยที่สุดคือ กลุ่มเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 2.0 และอื่นๆคิดเป็นร้อยละ 0.7 ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามแหล่งความรู้เกี่ยวกับการทำบัญชีครัวเรือน

ข้อมูลพื้นฐาน	ร้อยละ
บิดา มารดา หรือญาติพี่น้อง	3.3
การอบรม	79.4
วิทยุ โทรทัศน์	0
หนังสือ วารสาร และสิ่งตีพิมพ์	14.7
กลุ่มเพื่อน	2.0
อื่นๆ	0.7
รวม	100.0

ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดหรือคิดเป็นร้อยละ 100.00 รู้จักบัญชีครัวเรือนแล้ว ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามการรู้จักบัญชีครัวเรือน

การรู้จัก	ร้อยละ
รู้	100
ไม่รู้	0
รวม	100.0

ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดหรือคิดเป็นร้อยละ 100.00 เคยมีประสบการณ์การอบรมความรู้เรื่องการจัดทำบัญชีครัวเรือน ดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามตามประสบการณ์การอบรม ความรู้เรื่องการจัดทำบัญชีครัวเรือน

ประสบการณ์การอบรม	ร้อยละ
เคยมีประสบการณ์	100
ไม่เคยมีประสบการณ์	0
รวม	100.0

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เข้าใจและสามารถนำความรู้จากการอบรมเรื่องการจัดทำบัญชีครัวเรือนไปปฏิบัติได้ ร้อยละ 58.33 รองลงมาเข้าใจแต่ไม่สามารถนำไปปฏิบัติไม่ได้ร้อยละ 25.00 และ นอกจากนั้นยังไม่เข้าใจร้อยละ 16.67 ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามการนำความรู้จากการอบรมเรื่อง การจัดทำบัญชีครัวเรือนไปสู่การปฏิบัติ

การนำความรู้จากการอบรมไปสู่การปฏิบัติ	ร้อยละ
เข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้	58.33
เข้าใจแต่นำไปปฏิบัติไม่ได้	25.00
ไม่เข้าใจ	16.67
รวม	100.0

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ยังไม่ได้จดบันทึกบัญชีครัวเรือนของครอบครัวร้อยละ 64.87 ส่วนนักเรียนที่มีการจดบันทึก บัญชีครัวเรือนมีจำนวนเท่ากับร้อยละ 35.13 ดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามการจดบันทึกบัญชีครัวเรือนของครอบครัว

การจดบันทึกบัญชีครัวเรือนของครอบครัว	ร้อยละ
จดบันทึก	35.13
ไม่จดบันทึก	64.87
รวม	100.0

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่นำความรู้ไป เผยแพร่แนะนำบิดามารดาร้อยละ 65.0 รองลงมา นำไปเผยแพร่แนะนำ ในกลุ่มญาติ ได้แก่ ลุง ปา น้า อา ตา ยาย หรือ ปู่ ย่า ร้อยละ 35.0 ดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามบุคคลที่นักเรียนนำความรู้ไปเผยแพร่

บุคคลที่นักเรียนนำความรู้ไปเผยแพร่	ร้อยละ
บิดามารดา	65.0
ในกลุ่มญาติ ได้แก่ ลุง ปา น้า อา ตา ยาย หรือ ปู่ ย่า	35.0
รวม	100.0

ผู้ปกครองของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ไม่จัดทำบัญชีครัวเรือน ร้อยละ 61.33 จัดทำบัญชีครัวเรือน ร้อยละ 38.67 ดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามการจัดทำบัญชีครัวเรือนของผู้ปกครอง

การจัดทำบัญชีครัวเรือนของผู้ปกครอง	ร้อยละ
จัดทำ	61.33
ไม่จัดทำ	38.67
รวม	100.0

ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนใน ต.บางแก้ว อ.เมือง จ. สมุทรสงคราม

การวัดความรู้เข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือนนั้น ได้วัดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการบันทึกรายการลงในสมุดบัญชีครัวเรือน ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถตอบข้อคำถาม “ในช่อง วัน / เดือน / ปี นักเรียนใช้บันทึกอะไร” ได้ถูกมากที่สุดเป็นอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 90.00 ตอบถูกมากเป็นอันดับที่ 2 คือ ข้อคำถาม “ประโยชน์ สมุดบัญชีครัวเรือนคือ” คิดเป็น ร้อยละ 86.66 ตอบถูกมากเป็นอันดับที่ 3 คือ ข้อคำถาม “การบันทึกรายการแม่ได้รับเงินจากลูกชายที่ทำงานในกรุงเทพฯ 1,800 บาทต้องบันทึกลงในช่องใด” คิดเป็นร้อยละ 83.33 และตอบถูกน้อยที่สุด คือ ข้อ คำถาม “ในวันนี้มีเงินคงเหลือจำนวน 1,500 บาทต้องบันทึกลงในช่องใด” คิดเป็นร้อยละ 18.33 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจถึงประโยชน์ ของสมุดบัญชีครัวเรือนและวิธีการลงรายการของช่อง วัน/เดือน/ปี รวมถึง เขาใจถึงการจัดประเภท รายจ่าย

ตารางที่ 4.9 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเรื่องความรู้ความเข้าใจในการบันทึกรายการลงในสมุดบัญชีครัวเรือนถูก หรือ ผิด จำแนกตามรายข้อ

คำถามเพื่อวัดความรู้ความเข้าใจในการบันทึกรายการลงในสมุดบัญชีครัวเรือน ของผู้ตอบแบบสอบถาม	ร้อยละ	
	ตอบถูก	ตอบผิด
1.ประโยชน์ “สมุดบัญชีครัวเรือน” คือ	86.66	13.34
2.วิธีการบันทึกบัญชีครัวเรือนคือ	80.00	20.00
3.ในช่อง วัน/เดือน/ปีนักเรียนใช้บันทึกอะไร	90.00	10.00
4.ในช่อง รายการนักเรียนใช้บันทึกอะไร	78.33	21.67
5.ในช่อง รายรับนักเรียนบันทึกอะไร	73.33	26.67

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

คำถามเพื่อวัดความรู้ความเข้าใจในการบันทึกรายการลงในสมุดบัญชีครัวเรือน ของผู้ตอบแบบสอบถาม	ร้อยละ	
	ตอบถูก	ตอบผิด
6. ในซอง รายจ่ายนักเรียนบันทึกอะไร	75.00	25.00
7. การสรุยอดรวมของยอดคงเหลือคืออะไร	81.66	18.34
8. ในซอง หมายเหตุนักเรียนบันทึกอะไร	70.00	30.00
9. ในวันนี้มีเงินคงเหลือจำนวน 1,500 บาทต้องบันทึกลงในซองใด	18.33	81.67
10. การบันทึกรายการจ่ายเงินการรักษาพยาบาล 300 บาทต้องบันทึกลงใน ซองใด	55.00	45.00
11. การบันทึกรายการแม่ได้รับเงินจากลูกชายที่ทำงานในกรุงเทพฯ 1,800 บาทต้องบันทึกลงในซองใด	83.33	16.67
12. ถ้าเด็กชาย)ประหยัดนำเงินไปซื้อสมุดทำการบ้านในวิชาคณิตนักเรียนคิด ว่าจำเป็นหรือไม่ เพราะเหตุใด	56.66	43.34
13. ถ้าเด็กชายประหยัดนำเงินไปซื้อสมุดทำการบ้านในวิชาคณิตจัดว่าเปน ค่าใช้จ่ายประเภทใด	50.00	50.00
14. ถ้าเด็กชายบ้่นำเงินไปซื้อสมุดทำการบ้านในวิชาคณิตเล่มละ 20 บาท จำนวน 2 เล่มจะคงเหลือเงินทั้งหมดเท่าใด	66.66	33.34
15. เด็กหญิงพอเพียงจะมีเงินใช้ตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์จำนวนเท่าใด	75.00	25.00
16. เด็กหญิงพอเพียงต้องใช้จ่ายในแต่ละวันเฉลี่ยวันละเท่าใด จึงจะพอดี	45.00	55.00
17. ถ้าเด็กหญิงพอเพียงใช้เงินวันพฤหัสบดีจำนวน 150 บาท จะทำให้เงินที่ ใช้จ่ายในวันศุกร์พอดี 100 บาท หรือไม่ เพราะเหตุใด	46.66	53.34
18. นักเรียนสามารถวางแผนการใช้จ่ายเงินในแต่ละวันอย่างไร	30.00	70.00
19. เมื่อนักเรียนได้เงินเป็นค่าอาหารไปโรงเรียน แต่ใช้ไม่หมด จึงนำมาใส่กระปุกออมสินจนครบหนึ่งสัปดาห์ เป็นจำนวน 350 บาท เงินนี้ถือว่าเปนเงินประเภทใด	46.66	53.34

ส่วนที่ 3 แนวทางการสร้างความรู้และความเข้าใจต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

จากการประชุมกลุ่มย่อยหาปัจจัยที่มีผลต่อการทำบัญชีของกลุ่มตัวอย่าง และข้อมูลความรู้และความเข้าใจต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือนของนักเรียน สรุปแนวทางการสร้างความรู้และความเข้าใจต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นได้ดังนี้

- 1) ควรมีผู้ตรวจสอบความถูกต้องในการทำบัญชีครัวเรือน และ
- 2) ติดตามผลการจัดทำบัญชีครัวเรือนอย่างต่อเนื่อง
- 3) สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์, สมุดบัญชี อย่างเพียงพอ
- 4) ควรมีการสร้างแรงจูงใจแก่นักเรียนให้ทำบัญชีครัวเรือน เช่น การให้รางวัล เป็นต้น
- 5) จัดกิจกรรมเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การทำบัญชีครัวเรือนอย่างต่อเนื่อง
- 6) ควรมีการอบรมการทำบัญชีอย่างอย่างต่อเนื่อง